

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

73.



KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 11-го Сентября — 1834 — Wilno. Wtorek. 11-go Września.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 31-го Августа.

Вчерашняго числа, въ 7 часовъ утра, громъ пушекъ возвѣстилъ жителямъ С. Петербурга о наступленіи торжественнаго дня, назначеннаго Его Императорскимъ Величествомъ для открытія колонны, воздвигнутой любовію Брата и признательностію Отечества въ память Незабвеннаго въ лѣтописяхъ Россіи и всего міра Императора АЛЕКСАНДРА Благословеннаго.

По сему призывному сигналу, длинныя ряды экипажей и пестрыя толпы пѣшиходовъ немедленно потянулись изъ всѣхъ частей города къ Дворцовой площади, и вскорѣ окна и кровли домовъ, весь Адмиралтейскій бульваръ и обширныя подмостки, устроенныя по переднему фасаду Дворцоваго Экзерциргауза, вокругъ Главнаго Штаба и у домовъ Вольнаго Экономическаго Общества и Вебера, наполнились зрителями обоихъ половъ и всѣхъ званій, пришедшими почтить вмѣстѣ съ Любимымъ Государемъ своимъ память Великаго Царя, бывшаго въ течение 24-хъ лѣтъ надеждою и счастьемъ своего народа. — Наканунъ густыя дождевыя облака цѣлый день носились по небу и предвѣщали ненастную погоду; но къ вечеру сильная гроза, посланная какъ бы предтечею торжества, въ память Великаго совершаемаго, разрядила черныя тучи, — и солнце во всемъ блескѣ своемъ озарило утро 30-го Августа.

Къ 10 часамъ съѣхались въ Зимній Его Императорскаго Величества Дворецъ: Особы Высочайшаго Двора, Военные и Гражданскіе Сановники, Дипломатическій Корпусъ, Предводители Дворянства всѣхъ Губерній и Депутаты отъ купечества, а въ половинѣ 11-го часа прибылъ и самъ Государь Императоръ изъ Невскаго монастыря, гдѣ Его Величество, по обычаю, присутствовалъ при совершеніи Божественной Литургіи. Ровно въ 11 часовъ, по сдѣланномъ съ Петропавловской крѣпости пяти пушечнымъ выстрѣламъ, ѣзда прекратилась, а по тремъ выстрѣламъ изъ орудій, на углу площади стоявшихъ, изъ всѣхъ улицъ, прилежащихъ ко Дворцу, при звукахъ военной музыки, выступили густыя колонны войскъ и въ одно мгновеніе наполнили площадь: Дворцовую, Адмиралтейскую, Исакиевскую и Петровскую. Государь Императоръ, съвѣвъ на кони, въ сопровожденіи Ихъ Императорскихъ Высочествъ: Цесаревича Великаго Князя АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА и Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, Его Королевскаго Высочества Принца Вильгельма Прусскаго и многочисленной свиты, обѣхалъ ряды храбрыхъ своихъ воиновъ и былъ привѣтствованъ обычными кликами душевнаго, неподкупнаго восторга.

Между тѣмъ, на великолѣпномъ балконѣ дворца, нарочно для сего дня устроенномъ, подъ знаменемъ роты заслуженныхъ Дворцовыхъ Гренадеръ поставленъ былъ для молебствія наложь, а сами Гренадеры вытянулись шпалерою къ балюстраду, по обѣимъ сторонамъ балкона. Въ 12-ть часовъ Ея Императорское Величество, съ Ихъ Императорскими Высочествами, предшествуемая Преосвященнымъ Ми-

ВІАДОМОСЦІ КРАЈОВЕ.

Sankt-Petersburg, 31go Sierpnia.

Wczora, o godzinie 7mej z rana grom dział, obwieścił mieszkańcom Sankt-Petersburga o nastaniu dnia wielkiego, przeznaczonego od Jego CESARSKIEY Mości na odkrycie kolossu, wzniesionego miłością Brata i wdzięcznością Ojczyzny, dla pamięci niezapomnego w rocznikach Rossyi i Swiata całego CESARZA ALEXANDRA błogosławionego.

Na ten znak wezwania, długie szeregi pojazdów i różnobarbne gromady pieszych, natychmiast ruszyły ze wszystkich kwartałów miasta ku Pałacowemu placowi, i rychło okna i dachy domów, cały admiralicyyny bulwar, tudzież obszerne rusztowania, zbudowane z przedniey fassady Pałacowego Exercirhauzu, naokoło głównego sztabu tudzież u domów Wolnego Ekonomicznego Towarzystwa i Webera, napełnione zostały widzami płci obojey różnych stanów, którzy przyszli, pospołu z ulochanym MONARCHĄ swoim, uczcić pamięć WIELKIEGO CESARZA, przez lat 24ry nadziei i szczęścia swojego narodu. — W wigilią ciemne dżdżyste chmury prziz cały dzień unosiły się na niebie i zapowiadały niepogodę; ale ku wieczorowi mocny wiatr, jakby zesłany poprzednik uroczystości, dla pamięci Wielkiego MONARCHY spełnić się mającey, rozpuścił te czarne chmury, — i słońce w całym blasku swoim oświeciło poranek 30 Sierpnia.

O godzinie 10tej zjechały się do Zimowego Pałacu Jego CESARSKIEY Mości: Osoby NAYWYŻSZEGO Dworu, Woyskowi i Cywilni Wielcy Urzędnicy, Korpus Dyplomatyczny, Marszałkowie Dworzanstwa wszystkich guberniy i Deputowani Stanu kupieckiego, a o pół do jedenastej przybył Sam CESARZ z Newskiego Monastyru, gdzie NAYJAŚNIEYSZY PAN, podług zwyczaju, zneydował się przy odprawieniu Boskiej Liturgii. O samej jedenastej, po wystrzale pięciukroć z dział twierdzy Petropawłowskiej ustało jeżdżenie, a po trzech wystrzałach z dział, na rogu placu ustawionych, ze wszystkich ulic, przyległych Pałacowi, wśród odgłosów muzyki woyskowej, wystąpiły ściśnione kolumny Woyski w okamgnieniu napełniły place: Pałacowy, Admiralicyyny, Isakiewski i Pietrowski. CESARZ JEGO MOŚĆ siadłszy na koni, przeprowadzany od Ich CESARSKICH WYSOKOŚCI: CESARZEWICZA WIELKIEGO XIĄŻĘCIA ALEXANDRA NIKOŁAJEWICZA i WIELKIEGO XIĄŻĘCIA MICHAŁA PAWŁOWICZA, Jego Królewskiej Wysokości Xiążęcia Wilhelma Pruskiego i liczne go orszaku, objechał szeregi walecznych swych wojowników i był powitany zwykłemi okrzykami serdecznego niekupnego uniesienia.

A tém czasem, na wspaniałym balkonie pałacowym, umyślnie na ten dzień zbudowanym, pod sztandarem rotы заступонныхъ grenadyerowъ Pałacowych, поставленъ былъ для молитвы pulpit, сами за́ grenadyerowie uszykowали się szpaleremъ ku balustradzie, po oboichъ schodachъ balkonu. O 12tej NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI, poprzedzana przez Nayprzewielebnieysze-

трополитомъ *Серафимомъ* и Духовенствомъ со крестомъ, Святыми Иконами и Хоругвями, и сопровождаемая Особами Высочайшаго Двора, изволила выйти на балконъ, куда еще прежде сего введены были Военные и Гражданские Сановники, Члены Дипломатическаго Корпуса, Предводители Дворянства и Депутаты отъ Купечества. При появлении крестнаго хода, по командѣ Его Императорскаго Величества, всѣ войска въ одно время отдали честь, и вслѣдъ за симъ началось торжественное молебствіе.

Нѣтъ словъ для описанія картины, представившейся въ эту минуту взору умиленнаго зрителя. — Посреди площади, между Дворцомъ и колонною, Помазанникъ Божій, Властитель обширнаго Царства, съ смиреніемъ преклонившій колѣна и молящійся о благѣ Богомъ вверенныхъ Ему подданныхъ, о славѣ Русскаго оружія и о упокоеніи души Незабвеннаго Брата Его; на балконѣ, Государыня Императрица, окруженная Августѣйшими Дѣтьми Своими, — надеждою и слагою Россіи, и многочисленнымъ, блестящимъ Дворомъ; на всѣхъ четырехъ площадяхъ ряды храбрыхъ защитниковъ Отечества, также на кельяхъ, — и вокругъ пестрыхъ, красивыхъ, разнообразныхъ толпъ вѣрнаго народа, стремящагося разгадать чувства, наполнявшія въ сей мигъ душу любимаго ихъ Государя, — все это вмѣстѣ составляло зрѣлище трогательное, высокое, невыразимое, — не понятное сердцу Русскому.

Послѣ многолѣтняго Ихъ Императорскимъ Величествомъ и всему Августѣйшему Дому, Претодіаконъ возгласилъ вѣчное поминовеніе въ Божѣ почивающему Императору АЛЕКСАНДРУ I-му, — и въ сіе мгновеніе, по манію Государя Императора, красныя завѣсы, закрывавшія пьедесталъ колонны, упали — и гигантскій памятникъ явился въ полной красотѣ своей. Немедленно всѣ войска отдали честь и земля застонала отъ громогласнаго ура, сливавшагося съ звуками военной музыки и гуломъ орудій, гремѣвшихъ въ теченіе получаса съ Петропавловской крѣпости, съ судовъ, на рѣкѣ Невѣ поставленныхъ и съ набережныхъ: Дворцовой, Англійской и Биржевой *). Потомъ, по возгласеніи многолѣтняго побѣдоносному Россійскому воинству, Государыня Императрица съ Ихъ Императорскими Высочествами, предшествуемая Духовенствомъ и сопровождаемая Придворными Особами, Членами Государственнаго Совѣта, Сенаторами, Предводителями Дворянства и Депутатами отъ Купечества, по 4 въ рядъ, изволила сойти съ балкона и отправиться къ памятнику между рядами Дворцовыхъ Гренадеръ, выстроившихся по обѣимъ сторонамъ дороги. Въ самую минуту приближенія крестнаго хода къ колоннѣ, солнце, въ продолженіе всей церемоніи скрывавшееся въ облакахъ, внезапно прорѣзало ихъ и осыпало яркими лучами своими и монументъ, посвященный благодарною Россією Незабвенному АЛЕКСАНДРУ, и великолѣпное шествіе, поражающее строіею своею, богатствомъ и блескомъ костюмовъ, а еще болѣе глубокимъ религіознымъ чувствомъ, разлитымъ на лицахъ всѣхъ, составлявшихъ это шествіе. Обойдя вокругъ колонны, которую Преосвященный *Серафимъ* окропилъ Святою водою, крестный ходъ тѣмъ же порядкомъ возвратился на балконъ, гдѣ Ея Императорское Величество и Ихъ Императорскія Высочества изволили оставаться во все время послѣдовавшаго за тѣмъ парада. При семъ случаѣ Президентъ Комиссіи Исаіевскаго Собора, Оберъ-Каммергеръ Графъ *Литта*, поднесъ на блюдѣ Членамъ Августѣйшей Фамиліи медали, нарочно въ память сего торжества выбитыя; таковая медаль была поднесена Государыней Императрицею еще предъ выходомъ Ея Величества на балконъ, въ столовой комнатѣ Дворца.

Въ часъ по полудни, по командѣ Государя Императора, густыя массы войска двинулись церемониальнымъ маршемъ мимо памятника, къ которому немедленно по началіи парада рота Дворцовыхъ Гренадеръ вступила въ караулъ, окруживъ его со всѣхъ сторонъ. — Умилительно было видѣть, какъ въ сію торжественную минуту Государь Императоръ дружески обнялъ Начальника сей роты, вѣрнаго и неразлучнаго сподвижника покойнаго Государя, Князя П. М. Волконскаго. — Прохожденіе полковыми колоннами, въ первый еще разъ въ сей день употребленное, произведено было съ необыкновенною строіею и чистотою — и исполнѣ заслужило благоволеніе Его Величества. Офицеры и нижніе чины Прусскаго войска, дѣлившіе съ нами, Рус-

го Метрополита *Серафима* и Духовенство зъ Крѣземъ, образами Святыи и хоругвями, и przeprowadzana przez osoby Najwyższego Dworu, raczyła wejść na balkon, dokąd pierwsi jeszcze wprowadzeni byli Wojskowi i Cywilni Wielcy Urzędnicy, Członkowie Korpusu Dyplomatycznego, Marszałkowie Dworzanstwa i Deputowani stanu kupieckiego. Za ukazaniem się processyi, na rozkaz Jego Cesarzkiej Mości, wszystkie wojska w jednym czasie oddały: w ślad za tym zaczęły się uroczyste modły.

Nie ma słów do opisanja obrazu, jaki się stał w tej chwili oczom rokoszą przenikniętego widza. — Pośród placu, między Pałacem i Kolosem, Pomazaniec Boży, Władca rozległego Państwa, z pokorą uklękawszy, w modlitwie błagający o dobro powierzonych Mu poddanych, o sławę oręża Ruskiego i o pokoy duszy wiekopomnego Swego Brata; na balkonie, Cesarzowa Jejmość, — otoczona Najjaśnieyszymi dziećmi Swojemi, — nadzieją i sławą Rosyi, oraz licznym Świetnym Dworem; na wszystkich 4ch placach, szeregi mężnych obrońców Ojczyzny, także kłęzących; — a naokoło różnobarwne, piękne i różnokształtne gromady wiernego ludu, usiłującego odgadnąć uczucia, w gnieniu tēm napętniające duszę ulubionego ich Monarchy, — wszystko to społem stało widok poruszający, wzniosły, niewypowiedziany, — ale pojętny dla serca Ruskiego.

Po zaśpiewaniu mnogich lat dla Ich Cesarzkiej Mości i całego Najjaśnieyszego Domu, Protodyakon zaśpiewał wieczne odpocznienie w Bogu spoczywającemu Cesarzowi ALEXANDROWI I-emu, — i w tēm okamgnieniu, na skinienie Cesarza Jejmości, szkarłatne firanki, które zakrywały Pedestał Kolossu, upadły — a olbrzymi pomnik ukazał się w zupełnej piękności swojej. Niezwłocznie wszystkie wojska czesć oddały, a ziemia jęk wydała od hucznego ura, które się jednocześnie z odgłosami muzyki wojskowej i hukiem dział, grzmiących przez półgodziny z twierdzy Petropawłowskiej, z okrętów, na rzece Newie ustawionych i z pobrzeży Pałacowego Angielskiego i Birżowego*). Zatem, po zaśpiewaniu mnogich lat dla zwycięzkiego Rosyjskiego rycerstwa, Cesarzowa Jejmość z Ich Cesarzskimi Wysokościami, poprzedzana od Duchowieństwa, w asystencji osób Dwornych, Członków Rady Państwa, Senatorów, Marszałków Dworzanstwa i Deputatów stanu kupieckiego, po czterech w rząd, raczyła zejść z balkonu i udać się do Pomnika, między szeregi Grenadyerów pałacowych, uszykowanych po obu stronach drogi. W samej chwili przybliżenia się processyi ku Kolosowi, słońce, przez całą processyą ukrywające się w chmurach, niespodzianie je przebiło i jasnymi promieniami swemi oświeciło i Monument, poświęcony przez wdzięczną Rosyją, dla niezapomnianego ALEXANDRA i wspaniałą processyą, uderzającą swą szykownością, bogactwem i blaskiem ubiorów, a nadewszystko głębokim religijnym uczuciem malującą się na twarzach wszystkich, składających tę processyą. Obszedłszy naokoło kolumny, którą Przenajwielebniejszy *Serafim* pokropił wodą święconą, processya w tymże porządku powróciła na balkon, gdzie Najjaśnieysza Cesarzowa Jejmość i Ich Cesarzskie Wysokości raczyła zostawać przez cały czas następującej potędy. Z tej okoliczności, Prezydent Kommissyi Katedry Isakjewskiej, Wielki Szambelan, Hrabia *Litta* przyniósł na tacy Członkom Najjaśnieyszej Famiłii medale, umyślnie na pamiątkę tego obchodu wybite: medal takiż podany był Cesarzowej Jejmości, jeszcze przed wejściem Najjaśnieyszej Pani na balkon, w stołowym pokoju pałacu.

O godzinie pierwszej, na rozkaz Cesarza Jejmości, gęste massy wojska ruszyły przeciągając przed pomnikiem, do którego niezwłocznie po rozpoczęciu parady, rota Grenadyerów pałacowych straż zaciągnęła, ze wszech stron go otoczywszy. — Z rokoszą było widzieć, jak w tej uroczystej chwili Cesarz Jejmość po przyjacielsku objął Naczelnika tej rotы, wernego i nieodstępного towarzysza zmarłego Monarchy, Xiążęcia P. M. *Wołkońskiego*. — Przeciąganie kolumnami półkowemi, pierwszy raz w ten dzień użyte, wykonane było z nadzwyczajną szykownością i dokładnością i w zupełności zaspokoiło na zadowolenie Jego Cesarzkiej Mości. Oficerowie i niższe rangi wojsk Pruskich, które dzieliły z nami, Rosyanami, dzieła i sławę wiekopomnych wypraw 1813 i 1814 roku, a umy-

*) Въ сей день въ строю находилось 92,340 человекъ войска, а именно: 86 батальоновъ пѣхоты и 106 эскадроновъ конницы при 248 орудіяхъ. Сверхъ сего на рѣкѣ Невѣ поставлено было 15 судовъ. — Колонна открылась ровно въ половинѣ перваго часа.

*) Tego dnia w sztykach znajdowało się 92,340 ludzi wojska, a mianowicie: 86 batalionów piechoty, 106 i pół szwadronów jazdy i 48 dział. Nadto na rzece Newie postawionych było 15 okrętów. — Kolumna ukazała się o samej pół do pierwszej.

скими, подвиги и славу незабвенныхъ кампаній 1813 и 1814 годовъ и присланные нарочно для сего торжества Его Величествомъ Королемъ Прусскимъ, подъ начальствомъ Августѣйшаго Его Сына, также проходили церемоніальнымъ маршемъ въ рядахъ нашихъ Гвардейскихъ полковъ.

Въ половинѣ четвертаго часа площадь очистилась отъ войска, и Государь Императоръ со всею Императорскою Фамиліею изволилъ возвратиться во внутренніе покои Дворца.

Такъ кончилось это достопамятное утро, незабвенное въ лѣтописяхъ Россіи, какъ новый и прочный памятникъ безпредѣльнаго уваженія и признательности Государя Императора къ Высокимъ доблестямъ въ Божѣ почившаго Друга и Брата Его, признательности, составляющей одну изъ главнѣйшихъ добродѣтелей Великой души НИКОЛАЯ. — Одному только Русскому Царю можно было повелѣть такое празднество; одно только Русское Воинство могло вышолнить его; — одно только сердце Русское въ силахъ понять всю важность этого, по истиннѣ трогательнаго дня.

Не довольствуясь сооруженіемъ вѣчночтимому Брату Своему перваго памятника въ мірѣ и торжественнымъ открытіемъ онаго, Государь Императоръ пожелалъ устроить при немъ особую почетную стражу, и для сего въ самый день празднества (30-го Августа) соизволилъ дать на имя Его Свѣтлости, Г. Министра Императорскаго Двора, Указъ слѣдующаго содержанія:

„Совершившимся въ сей день торжественнымъ открытіемъ памятника въ Божѣ почивающему Любезнѣйшему Брату и Благодѣтелю Моему Императору АЛЕКСАНДРУ I-му, исполненъ священный обѣтъ Моего сердца — обѣтъ всего отечества. Остается почтить сей драгоценный намъ, Русскимъ, памятникъ, учрежденіемъ особой при ономъ стражи. Въ семъ предположеніи нахожу приличнѣйшимъ ввѣрить охраненіе онаго заслуженнымъ воинамъ, составляющимъ роту Дворцовыхъ Гренадеръ — какъ участникамъ знаменитыхъ побѣдъ, прославившихъ Россійское оружіе въ Царствованіе Сего Незабвеннаго Государя.

„Въ слѣдствіе сего Повелѣваю присоединить къ настоящему числу Дворцовыхъ Гренадеръ одного Унтеръ-Офицера и двѣнадцать челоѣкъ рядовыхъ, избранныхъ на основаніи правилъ формировація оной роты, и съ сего жъ числа начать исполненіе возлагаемой на нихъ новой обязанности.“

„Вы не оставите учинить надлежащее по сему распоряженію.“

На основаніи сего постановленія, Государь Императоръ, по окончаніи парада, самъ изволилъ поставить перваго часоваго у рѣшетки колонны.

Не излишнимъ почитаемъ присовокупить здѣсь краткое описаніе самаго памятника въ художественномъ отношеніи. Онъ состоитъ изъ гранитной колонны Дорическаго Ордена, утвержденной на гранитномъ пьедесталѣ, который возвышается на нѣсколькихъ, также гранитныхъ ступеняхъ. Вершина колонны увѣнчана бронзовою капителю, поверхъ коей сѣла на небольшой полушаръ съ бронзовымъ Ангеломъ, который въ лѣвой рукѣ держитъ крестъ, и попираетъ онымъ змѣя, а правою указываетъ на небо. Пьедесталь украшенъ съ 4-хъ сторонъ бронзовыми колоссальными изваяніями: *Нѣмана и Вислы, Славы и Мира, Правосудія и Милосердія, Мудрости и Изобилія*, — и разнымъ оружіемъ, расположеннымъ въ видѣ трофеевъ. — Между сими трофеями, съ трехъ сторонъ, начертаны годы: 1812, 1813 и 1814, а на четвертой сторонѣ, обращенной ко дворцу, находится краткая, но выразительная надпись: *АЛЕКСАНДРУ I-му благодарная Россія*.

Чтобы дать нѣкоторое понятіе объ огромности сего, единственнаго въ свѣтѣ, памятника, достаточно сказать, что одно подножіе онаго далеко превосходитъ скалу, служащую основаніемъ Монументу Императора ПЕТРА I-го и вполне заслуживаетъ названіе построенія *Циклопическаго*. Самый же фюстъ колонны, — огромный монолитъ, коему ничего подобнаго не представляютъ даже памятники древности **) имѣетъ въ вышину сличкомъ 84 Анг. фут., а въ діаметръ 12 футовъ. Наконецъ вся вышина памятника, считая отъ земли до верхней оконечности креста, составляетъ 154 ф. и 9 дюймовъ.

**) Представляемъ для сравненія размѣры извѣстнѣйшихъ древнѣйшихъ монолитовъ:

Колонна Помпея въ Александріи . . .	68 Анг. фут.
Колонны Пантеона въ Римѣ . . .	46 ф. 9 д. 11 лин.
Обелискъ, предъ церковью Св. Петра въ Римѣ . . .	78 ф.
Обелискъ, извѣстный подъ именемъ иглы Клеопатры . . .	63 ф.
Колонны Исаіевскаго Собора . . .	56 ф.

śnie przystane na ten obchód przez Najjaśnieyszego Króla Pruskiego, pod naczelnictwem Najjaśnieyszego jego syna, także przeciągały w szeregach gwardyjskich naszych półków.

O pół do 4tej plac oczyszczony był od woyska, a NAYJAŚNIEYSZY CESARZ z całą NAYJAŚNIEYSZĄ Familią raczył powrócić do wewnętrznych pokojów pałacu.

Tak się zakończył ten wiekopomny poranek, wiekniasty w rocznikach Rosseyi, jako nowy i trwały pomnik nieograniczonego uszanowania i wdzięczności Cesarza Jegomości dla cnot wysokich w Bogu spoczywającego Przyjaciela i Brata Swojego. wdzięczności, stanowiącej jedną z głównych cnot wielkiej duszy NIKOŁAJA. — Samemu tylko Monarsze Rosseyi można było taki obchód nakazać; samo tylko Rossyyskie Rycerstwo mogło go wypełnić; — samo tylko serce Ruskie zdolne jest pojąć całą ważność tego, prawdziwie przenikającego dnia.

Nie przestając na wzniesieniu wiecznie uwielbianemu Bratu Swojemu pomnika pierwszego w świecie i na uroczystém jego odkryciu, CESARZ Jegomość chciał ustanowić przy nim osobną straż honorową, i dla tego w sam dzień obchodu (30 Sierpnia) raczył wydać do Jaśnie Oświeconego P. Ministra CESARSKIEGO Dworu rozkaz w następującem brzmieniu:

„Przez dopełnione w dniu dzisiejszym uroczyste odkrycie pomnika w Bogu spoczywającemu nayukochańszemu Bratu i Dobrodziejowi Memu, CESARZOWI ALEXANDROWI Imu, spełniony został ślub święty serca Mojego — ślub całej oyczyzny. Pozostaje uczcić ten drogi dla nas, Rossyan, pomnik, ustanowieniem osobney przy nim straży. W tym zamiarze znajduję naystosownieyszym powierzyć ochronę jego zasłużonym wojownikom, składającym rotę Grenadyerów Pałacowych — jako uczestnikom znamienitych zwycięstw, które wstawiły oręż Rossyyski za panowania tego niezapomnego MONARCHY.

„Na skutek tego rozkazuję przyłączyć do teraznieyszej liczby Grenadyerów Pałacowych jednego podoficera i dwónastu ludzi szeregowych, wybranych na ośnowie prawideł formowania tej rotы, i od tegoż dnia zacząć pełnienie wkładającego się na nich nowego obowiązku.

„Wy nie zaniechacie uczynić należytego w tém rozporządzeniu.“

Na ośnowie tego postanowienia, CESARZ Jegomość, po ukończeniu parady, sam raczył postawić pierwszą straż u kraty kolossu.

Nie sądziemy rzeczą mniej potrzebną dodać tu krótkie opisanie samego pomnika pod względem sztuki. Składa się on z kolumny granitowej Doryckiego porządku, utwierdzonej na granitowym podnożu, które wznosi się na kilku także granitowych stopniach. Wierzchołek kolumny uwieniczony brązowym kapitelem, ponad którym zrobione niewielkie półsfery z Aniołem z brązu, który w lewey ręce trzyma krzyż, i ciśnie nim węża, a prawą wskazuje na niebo. Podnoże przyozdobione jest ze czterech stron brązowymi kolossalnymi posągami: *Niemna i Wisty, Sławy i Pokoju, Sprawiedliwości i Miłosierdzia, Mądrości i Obfitości*, — tudzież różnym orężem, ułożonym w kształcie trofeów. — Pomiędzy temi trofeami, ze trzech stron, nakreślone lata: 1812, 1813 i 1814, a na czwartey stronie, obróconey ku Pałacowi, znajduje się krótki, lecz dobitny napis: *ALEXANDROWI Imu wdzięczna Rosyya*.

Ażeby dać niejakie wyobrażenie o ogromie tego, jednego w świecie pomnika, dość jest powiedzieć, że samo podnoże jego daleko przewyższa skalę, służącą za ośnowę Monumentu CESARZA PIOTRA Igo, i zupełnie zasługuje bydź nazwane dziełem *Cyklopów*. Sam zaś trzon kolumny, — ogromny monolit, któremu nie podobnego nie wystawiają nawet pomniki starożytności **), ma wysokości więcej 84 stop ang., a średnicy 12 stop. Cała nakoniec wysokość pomnika, biorąc od ziemi do wierzchołka krzyża, wynosi 154 stopy i 9 diujmow.

**) Przytaczamy dla porównania miarę znajomszych monolitów starożytnych:

Kolumna Pompejusza w Alexandryi . . .	68 stop angiel.
Kolumny Pantheonu w Rzymie . . .	46 stop 9 d. 11 linij.
Obelisk przed kościołem Sgo Piotra w Rzymie . . .	78 stop.
Obelisk znajomy pod imieniem igły Kleopatry . . .	63 stop.
Kolumny Katedry Isakjewskiej . . .	56 stop.

Главнымъ строителемъ сего монумента былъ Г-нъ *Монферрандъ*; Ангела работала Г. Академикъ Б. И. *Орловскій*; колонну вытѣкъ и доставилъ въ С. Петербургъ здѣшній купецъ *Яковлевъ*, а фигуру и барельефы отливалъ Г. *Бердъ*.

Вечеромъ весь городъ былъ великолѣпно иллюминированъ. Освященіе Дворцоваго балкона, самаго монумента, зданія Главнаго Штаба и Виржевой залы преимущественно обратили на себя вниманіе публики. (Спб. В.)

Высочайшимъ Приказомъ 30-го Августа произведены, за отличіе по службѣ, изъ Полковниковъ въ Генераль-Маіоры: Командующій 1-ю бригадою 2-й Уланской дивизіи, *Черняевскій*, съ утвержденіемъ въ сей должности; Лейбъ-Гвардіи Московскаго полка *Бентковскій*, съ назначеніемъ состоять при Начальникѣ 2-й Гвардейской Пѣхотной дивизіи; Флигель-Адъютантъ, Лейбъ-Гвардіи Гусарскаго полка, *Мусинъ-Пушкинъ* 1-й, съ назначеніемъ состоять въ Свитѣ Его Императорскаго Величества; назначены: Начальникъ Штаба Отдѣльнаго Гвардейскаго Корпуса, Свиты Его Величества Генераль-Маіоръ *Веймарнъ* 1-й, Генераль-Адъютантомъ къ Его Императорскому Величеству, съ оставленіемъ при прежней должности; Оберъ-Квартирмейстеръ всей Пѣхоты Отдѣльнаго Гвардейскаго Корпуса, Полковникъ *Веймарнъ*, Оберъ-Квартирмейстеромъ же въ Отдѣльный Гвардейскій Корпусъ; Флигель-Адъютантами къ Его Императорскому Величеству: Лейбъ-Гвардіи Гусарскаго полка Ротмистръ *Пашковъ*; состоящій по Арміи Полковникъ *Крутовъ*; Командующій Лейбъ-Гвардіи 1-ю Артиллерійскою бригадою, Полковникъ *Стажовицъ*; Командующій Лейбъ-Гвардіи Конною Артиллеріею, Полковникъ *Ганигевъ*; Исправляющій должность Начальника Штаба Отдѣльнаго Гренадерскаго Корпуса, Полковникъ *Тузковъ*; всѣ трое съ оставленіемъ при прежнихъ должностяхъ. (Р. И.)

Въ Высочайшемъ Указѣ, данномъ Правительствующему Сенату 30-го Августа за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, изображено:

„Одно изъ живѣйшихъ желаній въ Божѣ почитающаго Любезнѣйшаго Брата Нашея, Императора АЛЕКСАНДРА I-го, Нами въ полномъ рѣзѣ раздѣляемое, было то, чтобы улучшить содержаніе, какъ Штабъ и Оберъ-Офицеровъ Арміи, такъ и гражданскихъ Чиновниковъ, въ губерніяхъ служащихъ, для коихъ не издано еще новыхъ штатовъ; но исполненію сего препятствовали донныя разныя случаи и многія затруднительныя обстоятельства, Государство постигшія. Не теряя однако изъ виду столь нужнаго и сердцу Нашему пріятнаго дѣла, наконецъ нашли Мы возможность начать приведеніе оного въ дѣйствіе постепенно, и избравъ день открытія памятника Незабвенному Брату Нашему, назначили Мы на первый разъ отпускать ежегодно, для улучшенія губернскихъ штатовъ вѣдомства Министерствъ Юстиціи и Внутреннихъ Дѣлъ, наиболѣе въ томъ нужду имѣющихъ, два миліона пять сотъ тысячъ рублей въ годъ, начиная съ 1835 года, по равной изъ того части на каждое Министерство, съ усиленіемъ сей суммы еще въ первомъ году, буде къ тому откроется малѣйшая возможность, и съ постепеннымъ умноженіемъ оной въ послѣдующіе годы, доколѣ содержаніе сихъ Чиновниковъ не получитъ твердаго, по соразмѣрности, основанія. — Подобную же сумму назначили Мы по Военно-сухопутному вѣдомству.

„Правительствующій Сенатъ не оставитъ объ отпускѣ сихъ суммъ дать знать Министру Финансовъ, и поручитъ Министрамъ Юстиціи и Внутреннихъ Дѣлъ, чтобы вышеозначенная сумма была распределена для Чиновниковъ тѣхъ мѣстъ, кои противъ другихъ имѣютъ большую надобность въ прибавкѣ, съ представленіемъ надлежащихъ расписаній на Наше утвержденіе.“ (Спб. В.)

Высочайшій Рескриптъ, на имя Г. Министра Императорскаго Двора, Генераль-Адъютанта Князя Волконскаго.

Любезный Князь Петръ Михайловичъ! Обѣтъ Моего сердца, обѣтъ всей Россіи, благополучно довершень: памятникъ незабвенному нашему Благодарителю, Императору АЛЕКСАНДРУ I-му, воздвигнутый, свидѣтельствуешь потомству благодарность признательнаго Отечества къ виновнику его величія.

Воспоминаніе сихъ славныхъ событій приводитъ Меня естественно къ мысли, что вы, неразлучно находясь при Императорѣ АЛЕКСАНДРѢ въ походахъ 1813 и 1814 годовъ, Имѣ избра-

Главнымъ будowniczymъ tego monumentu był Pan *Monferrand*; Anioła robił P. Akademik B. J. *Orłowski*; kolumnę wyciosał i do St. Petersburga dostawił kupiec tutejszy *Jakowlew*, a figurę i płazkorzeźby wyłewał P. *Berd*.

Wieczorem całe miasto wspaniale było illuminowane. Oświecenie pałacowego balkonu, samego monumentu, gmachu Głównego Sztabu i Birżowej sali szczególnie na siebie zwracały uwagę publiczności. (G.S.P.)

Przez Najwyższy rozkaz dzienny 30-go Sierpnia, wyniesieni, za odznaczenie się w służbie, Półkownicy na Jenerał-Majorów: Dowodzący 1szą brygadą 2rey dywizyi ułańskiej, *Czerńawski*, z utwierdzeniem na tymże obowiązku; Leyb-Gwardyi półku Moskiewskiego *Bentkowski* z przeznaczeniem zostawiania przy Naczelniku 2ey Gwardyyskiej dywizyi pieszej; Adjutant skrzydłowy Leyb-Gwardyi półku Huzarskiego, *Mussin Puszkina* 1szy, z przeznaczeniem zostawiania w orszaku Jego Cesarskiej Mości; naznaczeni: Naczelnik Sztabu oddzielnego Korpusu Gwardyi orszaku Jego Cesarskiej Mości Jenerał-Major *Weimarn* 1szy, na Jenerał-Adjutanta do Jego Cesarskiej Mości, z pozostaniem przy dotychczasowych obowiązkach; Ober-Kwartermistrz całej piechoty oddzielnego korpusu Gwardyi, Półkownik *Weimarn*, Ober-Kwartermistrzem oddzielnego korpusu Gwardyi; Adjutantami skrzydłowymi do Jego Cesarskiej Mości; Leyb Gwardyi półku Huzarskiego Rotmistrz *Paszkow*, liczący się w Armii Półkownik *Krutow*, Dowodzący pierwszą Artylleryjską brygadą Gwardyi Półkownik *Stachowicz*, Dowodzący konną Artylleryją Gwardyi Półkownik *Haniczew*, sprawujący obowiązki Naczelnika Sztabu oddzielnego Korpusu Grenadyerów Półkownik *Tuzkow*; wszyscy trzej z pozostaniem na obowiązkach dotychczasowych. (R. I.)

W Najwyższym ukazie danym Rządzącemu Senatowi dnia 30 Sierpnia z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem wyrażono:

„Jednym z Najżywszych życzeń w Bogu spoczywającego najukochańszego Brata Naszego, Cesarza ALEXANDRA Igo, które zupełnie rozdzielaemy, było to, ażeby ulepszyć utrzymanie, tak Sztabu i Ober-Office rów Armii, jako i urzędników cywilnych służących w guberniach, dla których nie wydano jeszcze nowych etatów; lecz dopełnieniu tego, były przeszkodą dotąd różne zdarzenia i mnogie zatrudniające okoliczności, które dotknęły Państwo. Nie tracąc atoli z widoków tak potrzebnego i sercu naszemu przyjemnego dzieła, znaleźliśmy nakoniec możność, zacząć przywozienie go do skutku stopniami, i obrawszy dzień odkrycia pomnika wiekopomnemu Bratu Naszemu, naznaczyliśmy na pierwszy raz wypłacać corocznie, dla ulepszenia etatów gubernialnych pod wiedzą Ministerów Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, najwięcej w tém potrzebę mających, dwa miliony pięćset tysięcy rubli na rok, zaczynając od roku 1835, po równey z tego części na każde Ministerium, z powiększeniem tej summy jeszcze w pierwszym roku, jeżeli się do tego odkryje najmniejsza możność, i ze stopniowem powiększeniem jej w następnych latach, dopóki utrzymanie tych urzędników nie otrzyma stałej, podług umiarkowania, osnowy. — Podobną sumę naznaczyliśmy dla wojskowo-lądowej wiedzy.

„Rządzący Senat nie zaniecha względem wypłacenia tych summ dać wiedzieć Ministrowi Skarbu i poruczyć Ministrom: Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, ażeby wyżej wyrażona summa była rozdzielona dla urzędników tych mieysc, które, w porównaniu do drugih, mają większą potrzebę dodatku, z przedstawieniem należytych rozkładów na Nasze utwierdzenie.“ (G. S.)

Najwyższy Rескрипт, do P. Ministra Cesarzskiego Dworu, Jenerała Adjutanta Xiążę Wołkońskiego.

Kochany Xiąże Pietrze Michajłowiczu! Słub serca mego, słub Rossyi całej, szczęśliwie dopełniony: pomnik niesmiertelnemu naszemu Dobrodziejowi, Cesarzowi ALEXANDROWI Imu, zaświadczać będzie w potomności o uczuciach wdzięczney Ojczyzny dla sprawy jej wielkości.

Przypomnienie tych sławnych wypadków naturalnie przywodzi Mi na pamięć, żeście wy, nieodłącznie znajdując się przy Cesarzu ALEXANDRZE w wyprawach 1813ym i 1814ym roku, odnie-

ны были, для сообщенія мудрыхъ изреченій Его воли, которою все направлялось къ окончательному торжеству надъ противниками. Желая почтить еще разъ въ лицѣ вашемъ память сихъ славныхъ временъ, Повелеваемъ къ носимому вами съ потомствомъ Княжескому достоинству, прибавить титулъ Свѣлости.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„НИКОЛАЙ.“

Въ С. Петербургѣ
30-го Августа 1834. (Сбв. Пз.)

Переводъ съ Рескрипта Его Величества Короля Прусскаго, Генераль-Фельдмаршалу Князю Варшавскому Графу Паскевичу-Эриванскому.

Господинъ Генераль-Фельдмаршалъ!

Желая дать вамъ доказательство того особеннаго удовольствія, которое пребываніе ваше въ Кенигсбергѣ Мнѣ доставило, Я посылаю препроводить къ вамъ при семъ алмазные знаки ордена Чернаго Оrlа. Да послужать они вамъ, Г. Фельдмаршалъ, новымъ свидѣтельствомъ отличнаго Моего уваженія къ высокимъ достоинствамъ вашимъ и заслугамъ, оказаннымъ вами въ общемъ дѣлѣ законныхъ Правительствъ. Съ особеннымъ уваженіемъ пребываю,

Господинъ Генераль-Фельдмаршалъ,
вамъ доброжелательный
ФРИДРИХЪ ВІЛЬГЕЛЬМЪ.

Кенигсбергъ.
2-го Сентября (21 Августа) 1834.

(Снб. В.)

Въ послѣднюю пятницу, 31-го Августа, Генераль отъ Кавалеріи, Графъ *Левенгелмъ*, прибывшій съ особенными порученіями Е. В. Короля Швеціи и Норвегіи къ Его Императорскому Величеству, имѣлъ счастье представлять Ея Императорскому Величеству, а равно Г. Графу *Гильденстольпе*, Эскадронной Шефъ Конной Гвардіи Е. В. Короля Швеціи и Норвегіи.

Того же числа Кавалеръ *Паез де ла Кадена*, бывшій чрезвычайнымъ Посланникомъ и Полномочнымъ Министромъ Е. В. Короля Испанскаго имѣлъ честь откланяться Ихъ Императорскимъ Величествамъ, Государю Императору, а послѣ Государыни Императрицы. (J. d. S. P.)

Въ Высочайшемъ указѣ, данномъ Правительствующему Сенату, изображено:

Юль 5-го числа. Указомъ 1822 года Апрѣля 14-го постановлены правила о составленіи внутреннихъ въ губерніяхъ запасовъ для пособія народнаго продовольствія во время недородовъ хлѣба. Но опытъ минувшаго года, когда многія изъ обильнѣйшихъ губерній постигнуты были неурожаемъ, показалъ, что сіи правила не могутъ быть признаны совершенно достаточными и что въ положеніи 1822 года нужны нѣкоторые дополненія и измѣненія. Мы поручили пересмотрѣть оныхъ особо составленному Комитету и Повелѣли ему, сообразивъ какъ сіи, такъ и прежнія постановленія о народномъ продовольствіи съ настоящими въ семъ отношеніи потребностями Государства, изыскать и предначертать надежнѣйшія, по возможности, мѣры для приведенія сей важной части управленія въ лучшее устройство.

Комитетъ, исполняя волю Нашу, начерталъ, по даннымъ ему указаніямъ и представилъ Намъ новое подробное положеніе о составленіи запасовъ для пособія въ продовольствіи.

Утвердивъ положеніе сіе, въ Государственномъ Совѣтѣ разсмотрѣнное, препровождаемъ оное въ Правительствующій Сенатъ и Повелѣваемъ: въ губерніяхъ, гдѣ, на основаніи указа 14-го Апрѣля 1822 года, уже учреждены запасные хлѣбные магазины, привести его нынѣ же въ дѣйство; въ тѣхъ же, кои доселѣ не имѣли сельскихъ магазиновъ, назначить для постройки оныхъ въ Полтавской и Пензенской, какъ потерявшихъ отъ неурожаа въ минувшемъ году, четырехгодичный, а въ прочихъ двухгодичный срокъ, освободивъ съ тѣмъ вмѣстѣ сіи губерніи въ теченіе всего того времени, какъ отъ взноса хлѣба, такъ и отъ платежа денежной для пособія въ продовольствіи подати. (Сеп. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 12-го Сентября.

Его Величество Король прибылъ обратно изъ Кенигсберга Прусскаго.

го быхъ избраніи, до udzielania mądrych wyroków Jego woli, która wszystko kierowała do stanowczego tryumfu nad przeciwnikami. Pragnąc uczcić raz jeszcze w osobie waszej pamięć tych sławnych czasów Rozkazujemy, do używanej przez was z polomstwem Xiążęcey dostojności, przydadz tytuł Jaśnie Oświeconego.

Na autentyku Własną Jego Cesarzskiej Mości ręką podpisano:

„NIKOŁAJ.“

W Sankt-Petersburgu
30 Sierpnia 1834.

(P. P.)

Przekład Reskryptu Najjaśniejszego Króla Jegomości Pruskiego, do Jenerala Marszałka Polnego, Xiążęcia Warszawskiego, Hrabi Paskiewicza-Erywawskiego.

Mości Panie Jenerale Marszałku Polny!

Pragnąc dać W Panu dowód tego szczególnego zadowolenia, które bytność W Pana w Królewcu Mi przyniosła, śpieszę się przesłać W Panu przy tym brylantowe znaki orderu Orła Czarnego. Niech one staną się W Panu, Mości Panie Marszałku, nowem zaświadczeniem, szczególnego Mego poważenia dla wysokich talentów W Pana i zasług, okazanych przez W Pana w powszechnej sprawie Rządów prawych. Zostają ze szczególniejszym poważeniem

Mości Panie Jenerale Marszałku Polny
W Panu szczerze życzliwy
FRYDERYK WILHELM.

Królewiec.
2 Września (21 Sierp.) 1834 r.

(G. S. P.)

Ostatniego piątku, dnia 31 Sierpnia, Jenerał jazdy, Hrabia *Löwenhielm*, mający szczególne polecenie N. K. J. Szweyji i Norwegii do Najjaśniejszego Cesarza Jegomości, miał honor bydz przedstawianym Najjaśniejszej Cesarzowej Jejomości. — Hrabia *Gildenstolpe*, Szef szwadronu w gwardii konnej Króla Jmci Szweyji i Norwegii, miał potém zaszczyt również bydz przedstawianym Cesarzowej Jejomości.

Tegoż dnia, Kawaler *Paes de la Cadena*, były Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny N. K. J. Katolickiego, miał honor złożyć pożegnanie Cesarzowi Jegomości, a potém Cesarzowej Jejomości. (J. d. S. P.)

W Najwyższym Ukazie do Rządzącego Senatu wyrażono:

Lipca 5 dnia. Ukazem 1822 roku Kwietnia 14 dnia postanowione są prawidła o zebraniu wewnętrznych po Guberniach zapasów dla pomocy przeżywienia ludności, w czasie nieurodzajów zboża. Ale doświadczenie roku przeszłego, kiedy mnogie z najżyźniejszych Gubernij dotknięte zostały nieurodzajem, pokazało, że prawidła te nie mogą bydz uznane zupełnie dostatecznymi, i że w postanowieniu 1822 roku potrzebne są niektóre dodatki i odmiany. Poruczyliśmy przejrzenie ich osobno ustanowionemu Komitetowi i Rozkazaliśmy: porównawszy tak te jako i dawniejsze postanowienia o przeżywieniu ludności z obecnymi w tym względzie potrzebami Państwa, obmyślić i ułożyć, jak najskuteczniejsze podług możliwości, środki dla przywiedzenia tej ważnej części Administracyi do lepszego urządzenia.

Komitet wypełniając wolę Naszą nakreślił, podług danych mu skazówek i przedstawił Nam nowe szczegółowe postanowienie o zgromadzeniu zapasów dla pomocy w przeżywieniu.

Utwierdziwszy to postanowienie, w Radzie Państwa rozpatrzone, przesyłamy je do Rządzącego Senatu i Rozkazujemy: w Guberniach, gdzie, na ośnowie ukazu 14go Kwietnia 1822 roku, są już założone zapasne magazyny zbożowe, przywieść go natychmiast do wykonania; w tych zaś, które dotąd nie miały wiejskich magazynów, naznaczyć dla ich pobudowania w Półtawskiej i Penzeńskiej, jako dotkniętych nieurodzajem roku przeszłego, czteroletni, a w innych dwóletni termin, uwolniwszy razem te Gubernie przez cały ten czas, tak od wnoszenia zboża, jako i od opłaty pieniężnego na pomoc w przeżywieniu podatku. (G. S.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Berlin, dnia 12 Września.

N. Król Jmci przybył tu z powrotem z Królewca Pruskiego.

— Е. К. В. Принцъ *Карлъ*, Е. К. В. Принцъ *Альбрехтъ*, Е. К. В. Принцъ *Августъ* и Е. К. В. Герцогъ Кумберландскій, прибыли сюда изъ Штаргарда.

— Е. С. Княгиня *Лигницкая* вчера возвратилась сюда изъ Кенигсберга.

— Его Королевское Величество пожаловалъ Вице-Адмиралу, Генералъ-Адъютанту Его Величества Императора Всероссийскаго, Князю *Меншикову*, бриллиантовые знаки ордена Краснаго Оrla 1-й степени.

— Чрезвычайный Посланникъ Короля Греческаго и Полномочный Министръ при Императорско-Россійскомъ Дворѣ, Князь *Михайло Суццо* выѣхалъ въ С. Петербургъ. (A. P. S. Z.)

Кенигсбергъ, 5-го Сентября.

Послѣ отъѣзда Принцевъ Королевскаго семейства, нѣсколько дней назадъ тому последовавшаго, посетилъ Король здѣшнюю церковь замковую и соборную. Онъ осматривалъ всѣ памятники и достопамятности, находящіяся въ сихъ храмахъ, а наконецъ и гробницы своихъ предковъ. Вчерашній день Король оставилъ здѣшній городъ и, въ знакъ своего благоволенія, сообщилъ Магистрату Кабинетное отношеніе, съ общаіемъ прислать изъ Берлина въ залъ засѣданій здѣшней Ратуши, свой портретъ, писанный масляными красками.

— Здѣшняя газета напечатала извѣстіе изъ Лондона, что отправленные изъ Пруссіи выходцы, сопротивлявшіеся сперва ѣхать въ Америку, подали темеръ прошеніе, чтобы ихъ отправить туда. (G. C.)

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 5-го Сентября.

Мустафа Ресидъ Бей, Посланникъ Оттоманской Порты при Французскомъ Дворѣ, выѣхалъ отсюда 1-го ч. с. м. въ Парижъ. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 2-го Сентября.

Въ Мониторѣ напечатано: Денеша сего числа извѣщаетъ изъ *Байонны*, что Генералъ *Еспатеро* 29-го Августа былъ атакованъ *Завалою* съ 4,000 человекъ при *Леквентилъ*; не отразилъ ихъ; имѣя 1,800 человекъ.

— Извѣстія о состояніи здоровья Маршала *Джерапа* были преувеличены. Мониторъ извѣщаетъ сегодня слѣдующее: здоровье Предсѣдателя Совѣта часъ отъ часу приходитъ въ лучшее состояніе. Хотя онъ не выходитъ изъ комнаты, однако жъ непрестанно занимается дѣлами своего министерства.

— Г. *Тьерсъ*, возвратясь вчера изъ лагеря при *Компйени*, былъ съ визитомъ у Князя *Таллейрана* и имѣлъ съ нимъ совѣщаніе, продолжавшееся два часа.

— Г. *Росси* совершилъ вчера передъ Юридическимъ Факультетомъ присягу, вступая въ должность Профессора Конституціоннаго Французскаго права.

3-го Сентября.

Владѣтели Испанскихъ облигацій вознамерились для ходатайства по дѣлу ихъ отправить въ *Мадридъ* Г. *Могена*, въ качествѣ уполномоченнаго отъ нѣсколькихъ тысячъ Французовъ, имѣющихъ помянутыя облигаціи.

— По новѣйшимъ газетамъ, *Лоарскій* Департаментъ, чрезвычайно пострадалъ отъ бури съ громами, происшедшей въ ночи на 27-е Августа. Отъ наводненія, причиненнаго разлитіемъ рѣки, на одной равнинѣ, простирающейся почти въ одну квадратную милю, разрушено болѣе 20 домовъ; число людей, лишившихся по сему случаю жизни, еще не извѣстно, ибо 27-го и 28-го ч. находили тѣла погибшихъ или въ развалинахъ, или на рѣкѣ. Чугунная дорога изъ *Ст. Етіенна* въ *Лионъ*, равно дороги изъ *Ст. Етіенна* въ *Лоару* и въ *Роанну*, на долгое время содѣлались непроѣзжими. Газета *Mercure Seguienne*, издаваемая въ *Ст. Етіеннѣ*, полагаетъ всѣ претерпѣнные по сему поводу убытки, въ 8,000,000 фр. — Городскіе совѣты по разнымъ городамъ Департамента, тотчасъ опредѣлили вспомошествованіе и открыли подписку добровольныхъ пожертвованій въ пользу несчастныхъ.

4-го Сентября.

Испанскій Посланникъ третьяго дня вечеромъ имѣлъ въ *Сенъ-Клу* у Короля аудіенцію; вчера тамъ же Король принималъ Генерала *Себастьяни*.

— Сегодняшній Министерскій газеты заключаютъ въ себѣ слѣдующее: Правительство получило вчера по телеграфамъ депеши изъ *Байонны*; отъ того же времени, всѣ полученныя тамъ извѣстія, благопріятны для войскъ Королевы; носился слухъ, что *Жорегви*, вступивъ въ сраженіе съ пятымъ баталіономъ ии-

— J. K. W. Xiążę *Karol*, J. K. W. Xiążę *Albrecht*, J. K. W. Xiążę *August* i J. K. W. Xiążę *Kumberland*, przybyli ze *Stargardu*.

— JO. Xiążna *Lignicka* wczora z *Królewca* tu powróciła.

— N. Król Jmć Wice-Admirala, Jenerał Adjutanta Cesarza Jegomości Wszech Rossyy, Xiącia *Meżykowa*, udarować roczył orderem Orła Czerwonego 1szej klasy z brylantami.

— Królewsko-Grecki Poseł nadzwyczajny, i Minister Pełnomocny przy Cesarzsko Rossyyskim Dworze, Xiążę *Michał Suzzo*, wyjechał ztąd do Sankt-Petersburga. (A. P. S. Z.)

Królewiec, dnia 5 Września.

Po odjeździe Xiążąt rodziny Królewskiej, dnia onegdajszego nastąpionym, zwiedził Król, tutejszy kościół zamkowy i katedralny. Oglądał wszystkie pomniki i zabytki, mieszczące się w tych świątyniach, a w końcu i groby przodków swoich. Dnia wczorayszego opuścił Król tutejsze miasto, a w dowód swego zadowolenia, przesał Magistratowi pismo gabinetowe, obejmujące zapewnienie, że do sali posiedzeń w tutejszym ratuszu, nadesłе z Berlina portret swój, olejno malowany.

— Tutejsza gazeta umieściła wiadomość z Londynu, że wysłani z Pruss wychodnie, którzy do Ameryki udadź się wzbraniли, podali teraz prośbę, ażeby ich w tamią część świata posłano. (G. C.)

A U S T R Y A.

Wiedeń, dnia 3 Września.

Mustafa Reszyd Bey, Poseł Partii Otomańskiej przy dworze francuzkim, wyjechał ztąd dnia 1 b. m. do *Paryża*. (G. C.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 2 Września.

Czytamy w Monitorze: „Depesza daty dzisiejszey z *Bajonny* donosi, że Jenerał *Espatera* 29 sierpnia pod *Lequeitio* przez *Zawalę* na czele 4ch tysięcy ludzi napadnięty został, i te w 1800 odparł.“

— Doniesienia o stanie zdrowia Marszałka *Gérard* były przesadzone. Monitor donosi dzisiay co następuje: „Stan zdrowia Prezydenta Rady ciągle się polepsza. Chociaż z pokoju nie wychodzi, ale nie przestaje zajmować się pracami swojego Ministerium.“

— Pan *Thiers* wczora tu powrócił z obozu pod *Compiègne*, natychmiast był z odwiedzeniem u Xiącia *Talleyranda* i dwógodzinną miał z nim konferencyą.

— Pan *Rossi* wczora przed Fakultetem prawa wykonał przysięgę na Professora konstytucyynego prawa francuzkiego.

Dnia 3.

Właściciele papierów hiszpańskich umyślili wysłać do *Madrytu* dla starań w ich rzeczy P. *Mauguin* jako Mandatora kilkunastu tysięcy francuzkich właścicieli tych papierów.

— Podług najnowszych gazet, Departament *Loary* niezmiernie ucierpiał od burzy z piorunami, w nocy na 27 Sierpnia. Od rozlania rzeki na równinie jednej, około mili kwadratowej rozciągającej się, dwadzieścia kilka domów obaliło się; liczba osób, które życie w tém zdarzeniu utraciły jeszcze nie wiadoma, gdyż 27 i 28 znajdowano jeszcze ciała umarłych, albo w rozwalinach, albo na rzece płynące. Droga żelazna z *St. Etienne* do *Lyonu* na długi czas stała się nie użyteczną, toż samo drogi z *St. Etienne* do *Loary* i do *Roanne*. Gazeta *Mercure Seguienne* w *St. Etienne* wychodząca, zrzadzona przez to szkody na 8,000,000 franków wynosi. — Rady municypalne w różnych miastach Departamentu natychmiast dla nieszczęśliwych wspomóżenie uchwały i urządziły zbieranie dobrowolnych ofiar.

Dnia 4.

Poseł Hiszpański zawczora wieczorem w *Saint-Cloud* u Króla miał audencyą; wczora tamże Król przyjmował Jenerała *Sebastiani*.

— Dzisiejsze gazety ministryalne zawierają co następuje: „Rząd otrzymał wczora telegraficzne depesze z *Bajonny* pod tąż datą; wszystkie tam otrzymane wiadomości dla woysk Królowey są pomyślne; krążyła pogłoska, że *Jaureguy* z piątym batalionem powstańców pod dowództwem *Sagastibella* miał rozprawę i pobit

сургентовъ, подъ предводительствомъ *Сегастибелла*, разбилъ его, также что гарнизоны выступили изъ *Ируна* и *См. Себастьяна* для преслѣдованія бѣжавшихъ. — Напротивъ того, въ *Gazette de France* напечатано слѣдующее: Всѣ письма изъ *Байонны* отъ 30-го ч. прошедшаго мѣсяца, даже тѣ, о коихъ либеральныя газеты упоминаютъ, — извѣщаютъ, что въ различныхъ мѣстахъ происходили стычки и что Карлисты одержали верхъ; театромъ оныхъ были окрестности *Пампелоны*, *Угарли*, *Аракиты* и *Санестевана*. Говорятъ, что *Цумалакарреви* нанесъ сильное пораженіе резервному войску *Родила*, находившемуся въ разстояніи 4 лѣ отъ *Пампелоны*; что стычка, о которой вчера говорили и въ коей будто погибъ *Лорензо*, происходила 27-го ч. при *Алегріа*, въ одной лѣ отъ *Толозы*. Въ *Байоннѣ* не имѣли еще ни какихъ дальнѣйшихъ подробностей объ оной, но безпрестанно утверждали, что Карлисты побѣдили. Нѣтъ въ томъ нисколько опасенія, что съ 25-го ч. не имѣемъ никакихъ извѣстій о *Цумалакарреви*, ибо между нимъ и предѣлами находятся *Христиносы*. Въ то время, когда полагали, что онъ находится въ окрестностяхъ *Естелли*, онъ прошелъ 14 Испанскихъ миль чрезъ горы и напалъ на *Родила* при *Елисондо*. О семъ дѣлѣ также нѣтъ точныхъ извѣстій; между тѣмъ самыя *Христиносы*, бывавшіе къ предѣламъ, говорятъ, что *Родиль* хотя имѣлъ 10,000 человекъ, однако жъ претерпѣлъ пораженіе и лишился множества людей, взятыхъ въ плѣнъ. Въ окрестностяхъ *Бургоса* собираются *Герилласы*; число ихъ ежедневно возрастаетъ. Всѣ сии извѣстія произвели глубокое впечатлѣніе на приверженцевъ Королевы, находящихся въ *Байоннѣ* и въ окрестностяхъ оной. Полковникъ *Карадокъ*, утомленный безпрестанными поѣздками въ безконечныхъ походахъ за *Родилемъ*, 30-го ч. возвратился въ *Байонну*.

— Мадритская газета заключаетъ слѣдующую официальную статью, которую мы почерпнемъ изъ полученныхъ сегодня извѣстій изъ *Мадрита*, простирающихся до 28-го Августа: „Нашъ Посланникъ при Лондонскомъ Дворѣ, Маркизь *Мирафлоресъ*, извѣщаетъ Министра Иностранныхъ Дѣлъ, что онъ 18-го ч. съ уполномоченными *Франціи*, *Англіи* и *Португаліи* подписалъ разныя прибавочныя статьи къ договору отъ 22-го Апрѣля, а Королева повелѣла ратификацію оныхъ статей отослать въ *Лондонъ*. — Совѣщанія относительно финансоваго плана *Г. Торрена*, еще 28-го ч. не были окончены. Изъ различныхъ газетъ столицы, одна только *Revista Espanola*, одобряетъ неограниченное признаніе и уплату Государственного долга. Что касается военныхъ дѣйствій въ Бискайскихъ областяхъ, то при Дворѣ начинается обнародованіе неудовольствія противъ Генерала *Родила*; противники упрекаютъ его въ томъ, что онъ длитъ войну безъ всякой нужды. — Здѣсь въ столицѣ господствуетъ совершенное спокойствіе. — Вчера вечеромъ въ 7 часу, считалось уже 2,900 подписей владѣтелей Испанскихъ облигацій, соглашающихся отправить *Г. Могеня* въ *Мадридъ*.

— Маршалъ *Жераръ* во все продолженіе сего времени не оставляетъ кровати; но непрерывно подписываетъ текуція дѣла и въ своемъ кабинетѣ принимаетъ Начальниковъ отдѣленій. Болѣе 150 лицъ разныхъ сословій ежедневно присылаютъ осведомляться о состояніи здоровья Маршала.

— Въ газетѣ *Temps* напечатано: Утверждаютъ, что Палацъ-Коммандантъ Парижа получаетъ дневные приказы прямо изъ Королевскаго Кабинета, но не изъ Военнаго Министерства, какъ бы слѣдовало по порядку. Утверждаютъ, что извѣстіе объ этомъ новомъ учрежденіи содѣлалось для Маршала *Жерара*, который о томъ доселѣ ничего не зналъ, крайне огорчительнымъ.

— 7-го, 14-го и 21-го чч. будутъ производиться конныя скачки на Марсовомъ Полѣ. — *Progrès* Республиканскій Журналъ въ *Асильонѣ*, прекратился. 5-го Сентября.

Journal de Paris извѣщаетъ изъ *Байонны* отъ 3-го Сентября: *Родиль* 30-го и 31-го ч. велѣлъ обмыскать долины *Ерро*, *Енгюи* и *Ронсевальскую*, надѣясь тамъ найти *Донъ Карлоса*, который того же числа чрезъ *Сорранцесъ* и *Аракосъ*, 1-го Сентября достигнулъ *Есарри*. *Родиль* повелѣлъ монахамъ въ *Ронсевальѣ*, въ продолженіи 4 дней, очистить монастырь. 2-го Сентября *Родиль* занялъ *Лансъ*, а 3-го ч. опять прибылъ въ *Вастанскую* долину, гдѣ распространилась новая тревога. Всѣ бѣжали къ Французской границѣ. Юнта въ послѣднее время находилась въ *Етишларѣ*, а *Донъ Карлосъ* въ *Салдизѣ*.

— Одна изъ здѣшнихъ газетъ извѣщаетъ: Сегодня поутру разнесся здѣсь слухъ, что 29-го Августа вечеромъ отправленный изъ *Мадрита* курьеръ, при-

го, такожъ, že garnizony z *Iruña* i *St. Sebastian* wyszły dla ścigania uciekających. — Przeciwnie w *Gazette de France* czytamy, co następuje: wszystkie listy z *Bayonny* pod dniem 30 poprzedzającego miesiąca, te nawet, o których gazety liberalne donoszą, donoszą że w różnych miejscach potyczki zasły, i że Karoliści górę otrzymali; teatrem były okolice *Pampelony*, *Ugarli*, *Arraquila* i *Sanestevan*. Mówią, że *Zumala Carreguy* rezerwie *Rodila*, o 4ry lieu od *Pampelony*, stojący wielką stratę zadał. Że wczora wspomniona potyczka, w której *Lorenzo* miał poledz, dnia 27 pod *Alegria*, jedno lieu od *Tolozy*, zasła. W *Bayonnie* żadnych jeszcze bliższych szczegółów o niej nie miano; ale utrzymywało się, że Karoliści zwyciężyli. Nie ma w tém nic przestraszającego, że od 25go żadnych wiadomości nie ma o *Zumalu-Carreguy*, gdyż między nim a granicami znajdują się *Christinosowie*. W tejże chwili, kiedy o nim mówiono, że jest w okolicach *Estelli*, odbył on marsz 14 mil hiszpańskich przez góry i napadł na *Rodila* pod *Eli-sondo*. O tej rozprawie także nie ma dokładniejszych szczegółów; tém czasem sami *Christinosowie*, którzy na granicę uciekli, powiadają, że *Rodil*, chociaż miał 10,000 ludzi, jednak bardzo ucierpiał i wielką liczbę w jeńcach stracił. W okolicach *Bourgos* urządzają się *Gerilasowie*. Liczba ich codziennie przybywa. Wszystkie te wiadomości na stronnikach Królowej, w *Bayonnie* i okolicach tego miasta znajdujących się, głębokie wrażenie sprawiły. Półkownik *Caradock*, zmordowany wręczcie ustawicznem jeżdżeniem w nieskończonych marszach za *Rodilem*, dnia 30 do *Bayonny* powrócił.

— Gazeta *Madrycka* zawiera następujący artykuł urzędowy, który bierzemy z otrzymanych dzisiaj wiadomości z *Madrytu* a dochodzących do 28 Sierpnia: „Poseł nasz przy dworze Londyńskim, *Markiz Miraflores*, donosi Ministrowi stosunków zewnętrznych, że on dnia 18go z Pełnomocnikami *Francyi*, *Anglii* i *Portugalii*, podpisał różne artykuły dodatkowe do traktatu 22 Kwietnia, a Królowa rozkazała ratyfikacją tych artykułów do *Londynu* odesłać. — Obrady względem finansowego planu przez *P. Torreno* jeszcze się 28go nie skończyły. Z różnych gazet tej stolicy, sama tylko *Revista Espanola* oświadcza się za zupełnem przyznaniem i wypłatą długu krajowego. Co się tyczy działań wojennych w prowincjach Biskajskich, zaczyna u dworu okazywać się nieukontentowanie do Jenerała *Rodil*; nieprzyjaźni mu zarzucają, że niepotrzebnie wojnę przeciąga. — Tu w Stolicy zupełna panuje spokojność. — Wczora wieczorem o godzinie 7mej liczono już 2,900 podpisów właścicieli papierów hiszpańskich, zgadzających się na wysłanie *P. Mauguin* do *Madrytu*.

— Marszałek *Gérard* ciągle jeszcze nie może z łóżka wychodzić; ale ciągle podpisuje potoczne rzeczy i w pokoju swym przyjmuje naczelników wydziałowych. Więcej 150 osób z różnych stanów codziennie przysyła dla dowiedzenia się o zdrowiu Marszałka.

— W *Temps* czytamy: „Zapewniają, że Kommandant placu Paryża swoje rozkazy dzienne otrzymuje prosto z gabinetu Królewskiego, a nie z Ministerjum wojskowego, jakby należało. Zapewniają, że wiadomość o tém nowém urządzeniu Marszałkowi *Gérard*, który dotąd nic o tém nie wiedział, bardzo dotkliwą stała się.“

— 7go, 14go i 21go będą wielkie wyścigi konne na polu *Marsowém*. — *Progrès*, pismo republikańskie w *Awenionie* wychodzić przestało. Dnia 5.

Journal de Paris donosi z *Bayonny* pod dniem 3 Września: „*Rodil* doliny *Erro*, *Engui* i *Ronceval* w dniach 30 i 31 przeszukać kazał, spodziewając się tam *Don Carlosa* znaleźć, który tegoż dnia przez *Sorrances* i *Aracoz* przybył, a 1go 7bra w *Esarra* stanął. *Rodil* zakonnikom w *Ronceval* zalecił, w przeciągu 4ch dni klasztor oczyścić. 2go Września zajął *Lanz*, a 3go znowu przybył do doliny *Bastan*, gdzie się znowu rozszerzyła trwoga. Wszyscy na francuską uciekali granicę. Junta ostatecznie była w *Etchalar*, a *Don Carlos* w *Saldiez*.“

— Jedną z tutejszych gazet donosi: „Dziś rano rozbiegła się tu pogłoska, że 29 Sierpnia wieczorem z *Madrytu* wysłany goniec tu przybył i przywiozł kopią ra-

былъ сюда и привезъ конію рапорта фанансовой комиссіи, точно въ такомъ содержаніи, какъ онъ былъ предложенъ Палатѣ. Въ этомъ рапортѣ будто предложено, какъ прежде уже предполагали, признать заемъ Кортесовъ совершенно, отвергнувъ все прочіе иностранные займы.

— Князь *Таллейранъ* вчера выѣхалъ въ свои имѣнія *Валансай*; Герцогиня *Дино*, еще прежде туда отправилась. Передъ своимъ отъездомъ Князь имѣлъ продолжительное совѣщаніе съ Графомъ *Поззо-ди-Борго*.

— Здоровье Маршала *Жерара* въ одинаковомъ состояніи; опасаются, чтобы подагра не перешла въ лудокъ. (A. P. S. Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 2-го Сентября.

Въ память умершаго *Каннинга*, выстроены памятники въ Вестминстерскомъ Аббатствѣ.

3-го Сентября.

Первый Министръ, Висконтъ *Мельбурнъ*, возвратился вчерашняго дня въ столицу и имѣлъ совѣщаніе съ Лордомъ *Пальмерстономъ*.

5-го Сентября.

Третьяго дня, Король принималъ въ *Сп. Джемс-скомъ* дворцѣ. Лордъ Меръ Лондона, въ сопровожденіи нѣсколькихъ другихъ Членовъ Магистрата, поднесъ Государю адрессъ съ поздравленіемъ по случаю щастливаго возвращенія Королевы съ путешествія на твердую землю; на что Король отвѣчалъ очень лестно.

— Прусскій Посланникъ при здѣшнемъ Дворѣ, Баронъ *Бюловъ*, выѣхалъ нѣсколько дней назадъ тому въ *Берлинъ*.

— Получено официальное уведомленіе о смерти *Е. К. В. Донны Франциски*, супруги Инфанта *Донъ Карлоса*, сестры *Донъ Педра*, послѣдовавшей вчерашняго числа, послѣ непродолжительной болѣзни отъ желчной лихорадки, въ *Алверстонѣ*, близъ *Портсмута*. Съ этимъ извѣстіемъ отправлены курьеры къ *Донъ Карлосу* и къ *Донъ Педру*. Будутъ просить Французское Правительство о дозволеніи переезда курьеру въ Испанію. (G. C.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 17-го Августа.

13-го ч. совершена по повелѣнію Королевы панихида, за упокой монаховъ, погибшихъ 17-го Іюля, во время безпокойствъ въ Мадридѣ. Вся церковь была подернута чернымъ сукномъ, а посреди оной возвышался драгоцѣнный и великолѣпный катафалкъ. Церковь была наполнена. Во время молебствія находились все Прелаты, Государственные Чиновники въ траурѣ и Министры, Генералы, различные гражданскіе и военныя Начальства.

— По отчету, представленному Военнымъ Министромъ Палатѣ Прокураторовъ, Испанское войско состоитъ изъ 200,000 человекъ хорошо вооруженныхъ, не считая гарнизоновъ въ *Цеутѣ* и по другимъ мѣстамъ и Королевской Гвардіи, состоящей изъ 14,000 чел. Въ *Мадридѣ*, *Бургосѣ*, *Сарагоссѣ* и въ другихъ большихъ городахъ находятся значительныя гарнизоны, достаточныя къ удержанію покушеній враговъ нынѣшняго состоянія дѣлъ.

— Кортесы еще имѣютъ совѣщанія по предмету проекта *Г. Торрена* о государственныхъ долгахъ. Полагаютъ, что упомянутый проектъ не состоится въ нынѣшнемъ его видѣ.

— По большой вѣроятности полагаютъ, что Генералъ *Мина* получитъ важное мѣсто въ войскѣ. Ежедневно ожидаютъ его возвращенія въ отечество.

26-го Сентября.

Королева-Правительница назначила *Донъ Маріана Монтальву*, своимъ повѣреннымъ въ дѣлахъ при Королѣ *Оттонѣ*. Издано также постановленіе, чтобы Греческіе корабли были выпускаемы въ Испанскія гавани и что Греческіе подданные будутъ пользоваться всеми выгодами, наравнѣ съ подданными другихъ союзныхъ Государствъ.

Барселона, 12-го Августа.

Вчера утромъ прибыла въ здѣшнюю гавань Французская флотилія, состоящая изъ 1 фрегата, 1 корветты и 2 бриговъ. Она предназначена присматривать за тѣмъ, чтобы никакіе припасы не были доставляемы Карлистамъ. (G. C.)

portu Комиссіи финансовъ, въ такомъ brzmieniu, jak był przełożony Izbie. W raporcie tym ma być podano, jak już domyślano się dawniej, ażeby pożyczkę Korteżow zupełnie uznać, a innych zagranicznych zgoła nie uznawać.

— Xiążę *Talleyrand* wczora do dóbr swoich w *Valençay* wyjechał; Xiężna *Dino* pierwsi tamże wyjechała. Xiążę przed samym wyjazdem miał długą rozmowę z Hrabią *Pozzo-di-Borgo*.

— Marszałek *Gérard* w jednakim utrzymuje się stanie; jest obawa, ażeby *Podagra* nie przeniosła się do żołądka. (A. P. S. Z.)

WIELKA BRYTANIA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 2 Września.

Dla zmarłego *Canninga*, wystawiono pomnik w opactwie Westminsterskiem.

Dnia 3.

Pierwszy Minister Wice-Hrabia *Melbourne*, wrócił dnia wczorayszego do stolicy, i miał konferencyę z Lordem *Palmerstonem*.

Dnia 5.

Zawczora były wielkie pokoje u Króla w pałacu *St. James*. Lord Major Londynu w towarzystwie kilku innych Członków Magistratu, złożył Monarsze address z powinszowaniem szczęśliwego powrotu Królowey, z odbytej na ląd stały podróży, na co Król bardzo uprzejmie odpowiedział.

— Poseł Pruski przy tutejszym dworze, *Baron Bülow*, wyjechał dnia onegdajszego do Berlina.

— Nadeszło urzędowe doniesienie o śmierci *J. K. W. Donny Franciszki*, małżonki Infanta *Don Carlosa*, siostry *Don Pedra*, zmarłej dnia wczorayszego po krótkiej chorobie na febrę żółciową, w *Alwerstoke*, nie daleko *Portsmouth*. Z tą wiadomością wysłano gońców do *Don Carlosa* i do *Don Pedra*. O przepuszczeniu gońca do *Hiszpanii* będzie Rząd Francuzki proszony. (G. C.)

HISZPANIA.

Madryt, dnia 17 Sierpnia.

Dnia 13 odbyło się, z rozkazu Królowey, uroczyste nabożeństwo żałobne za dusze męczników, poległych w dniu 17 Lipca, podczas zaburzeń w Madrycie. Cały kościół był suknem czarnym wyłożony, a w posrodku przybytku wznosił się kosztowny i okazały katafalk. Kościół był przepełniony. Na nabożeństwie znajdowali się wszyscy Prałaci, urzędnicy Państwa w żałobie i Ministrowie, Jenerałowie, różne władze cywilne i wojskowe.

— Podług przełożonego w Izbie Prokuratorów zdania sprawy przez Ministra wojny, wojsko hiszpańskie liczy 200,000 ludzi dobrze uzbrojonych, nie biorąc w to załóg w *Ceucie* i na innych miejscach, tudzież gwardyi Królewskiej, złożoney z 14,000 ludzi. W *Madrycie*, *Burgos*, *Saragossie* i innych większych miastach, są dosyć znaczne garnizony, dla utrzymania na wodzy nieprzyjaciół teraźniejszego rzeczy porządku.

— Kortezy naradzają się jeszcze nad projektem *Pana Torreno* o długach krajowych. Sądzą, że projekt ten nie utrzyma się w teraźniejszym swym kształcie.

— Jest wielkie podobieństwo do prawdy, że Jenerał *Mina* otrzyma znakomite dowództwo w woysku. W lada dzień spodziewany z powrotem do kraju.

Dnia 26go.

Królowa Rejentka mianowała *Don Mariano Montalvo*, swym sprawującym interessa przy Królu *Ottonie*. Wyszło także postanowienie, ażeby okręty Greckie były przypuszczane do portów hiszpańskich, a poddani Grecy będą używać tych samych korzyści, co i poddani innych Mocarstw przyjacielskich.

Barcellona, 12 Sierpnia.

Wczoray rano, zawinęła do tutejszego portu fлотylla Francuzka, złożona z 1 fregaty, 1 korwety i 2ch brygów. Jest przeznaczona do pilnowania brzegów hiszpańskich, aby niedopuszczać żadnego dowozu dla *Karolistów*. (G. C.)